

Handleiding klimaatneutrale producten

Inhoud

Inleiding	2
Wat is een klimaatneutraal product?	2
Hoe maak ik mijn product of dienst klimaatneutraal?	2
Het plan van aanpak	4
Besluit tot klimaatneutraal product	4
Het HIER-logo	4
Beschrijving van de voortgang van HIER na 2009	4
Wie moet ik bellen als ik een klimaatneutraal product op de markt wil brengen?	5
Hoe toont u aan dat u bedrijf, product of dienst klimaatneutraal is geweest in 2008?	5
De controle	5
Een overzicht van de meest gestelde vragen	7
Contactgegevens van het Klimaatbureau	7

Bijlage 1: bedrijven die de klimaatscan en/of het plan van aanpak kunnen opstellen

Inleiding

De HIER-campagne is een initiatief om het klimaatprobleem gezamenlijk aan te pakken. Eén van de HIER-projecten is het ontwikkelen van klimaatneutrale producten en diensten. 'Klimaatneutraal' betekent dat er geen negatief effect is op het klimaat. Tot en met 2008 hebben de Provinciale Milieufederaties zoveel mogelijk bedrijven gestimuleerd om mee te doen. Zij hebben samen gewerkt met bedrijven om te komen tot een klimaatneutraal product of dienst. Vanaf 2009 zal de rol van de Provinciale Milieufederaties in het proces afnemen, maar u kunt nog altijd aan de slag gaan om uw product of dienst klimaatneutraal te maken. Met deze handleiding kunt u zelf nagaan welke stappen u kunt zetten om tot een klimaatneutraal product of dienst te komen. Producten en diensten die aan de eisen voldoen, verdienen het HIER-logo. Een product met het HIER-logo is een goede keuze voor de consument die wil bijdragen aan het oplossen van het klimaatprobleem.

Wat is een klimaat neutraal product?

Klimaatneutraal wil zeggen zonder negatief effect op het klimaat. In de praktijk betekent dit dat producten en diensten bij de productie, het gebruik en in de afdankfase geen CO₂-uitstoot veroorzaken. Dat kan worden bereikt door energiebesparingsmaatregelen en door toepassing van duurzame energie. Wat dan nog resteert aan CO₂-uitstoot wordt gecompenseerd. Compenseren kan door het investeren in projecten op het gebied van energiebesparing en duurzame energie.

Hoe maak ik mijn product of dienst klimaatneutraal?

Het klimaatneutraal maken van een product is maatwerk. Het bedrijfsproces, de productieketen en de levenscyclus van ieder product zijn namelijk steeds weer anders. Om uw product, dienst of evenement (verder te noemen: product) klimaatneutraal te maken kunt u een klimaatscan (laten) uitvoeren. Met behulp van deze scan krijgt u inzicht in de klimaatbelasting van uw product. Ook levert de scan een overzicht van de mogelijkheden om de klimaatbelasting zo veel mogelijk te beperken door energiebesparing en verduurzaming van de benodigde energie. Energiebesparing heeft hierbij de hoogste prioriteit. De klimaatbelasting van de resterende energie die nodig is, wordt gecompenseerd.

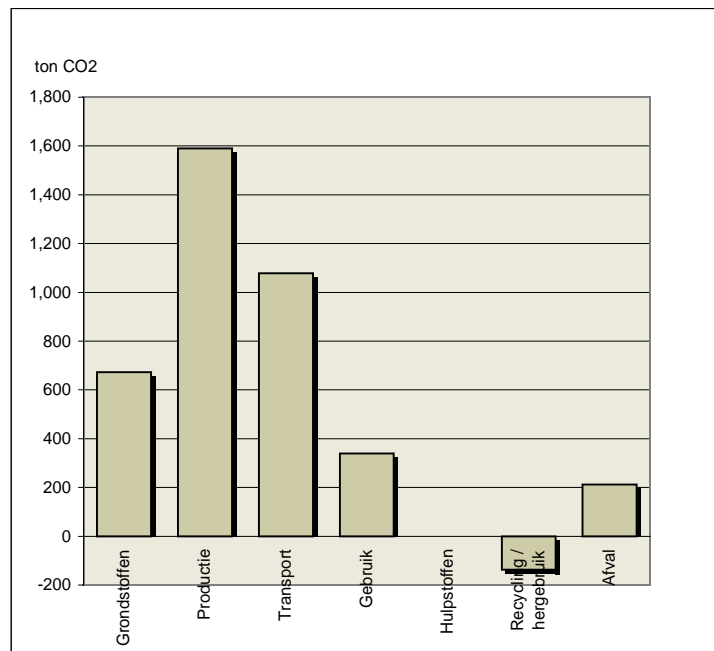
Samenvattend worden bij de klimaatscan de volgende stappen doorlopen:

- 1) Inventariseren energieverbruik in de keten
- 2) Energiebesparing en innovatie
- 3) Duurzame energie toepassen en/of inkopen
- 4) Compenseren

Ad. 1) Inventarisatie

Om inzicht te krijgen in het energieverbruik in de keten kunt u een zogenaamde klimaatscan (laten) uitvoeren. In bijlage 1 worden een aantal adviesbureaus genoemd die de scan voor u kunnen uitvoeren. In deze scan wordt onderzocht waar de CO₂-belasting van het product zit. Tijdens de hele levenscyclus van het product treedt emissie van CO₂ op. De levenscyclus bestaat uit de volgende fases: grondstoffen, productie, transport, gebruik, hulpstoffen, recycling/hergebruik en afval. Wanneer duidelijk is in welke fase van de levenscyclus de meeste CO₂ wordt uitgestoten, kan ook gericht gezocht worden naar besparingsmogelijkheden en innovatie.

Voorbeeld van het resultaat van een klimaatscan:

Ad. 2) Energiebesparing en productinnovatie

Deze stap geeft antwoord op de vraag waar energie te besparen valt. Een handige methode hiervoor is het organiseren van een brainstormsessie, waaraan verschillende disciplines binnen uw bedrijf en eventueel externen deelnemen. Het doel hiervan is het genereren van reductiemogelijkheden in de gehele productketen en/of nieuwe c.q. innovatieve productconcepten. Aandachtspunten zijn steeds de kosten, de functie en efficiency.

U kunt in ieder geval de maatregelen uitvoeren die in uw eigen de invloedssfeer liggen en een terugverdiendtijd kennen van 5 jaar of minder. Daarnaast is transport van producten en woon/werkverkeer een aandachtspunten. Verder kunt u maatregelen stimuleren die niet direct in uw eigen invloedssfeer liggen maar wel een duidelijk effect hebben op de klimaatbelasting.

Ad. 3) Duurzame energie toepassen en/of inkopen

U onderzoekt de mogelijkheden van het gebruik van duurzame energiebronnen. Daarnaast gaat u na wat de mogelijkheden zijn voor inkoop van groene stroom en groen gas.

Ad 4) Compenseren

Dit is de laatste stap om te komen tot een klimaatneutraal product. U maakt een keuze op welke manier de resterende CO₂-emissie wordt gecompenseerd. Er zijn 2 manieren om te compenseren: door het aanplanten van bomen en door te investeren in duurzame energie projecten. HIER geeft de voorkeur aan de laatste categorie projecten. Met de aanplant van bos wordt immers niet geïnvesteerd in het voorkomen van het klimaatprobleem. Door het groeien van bomen wordt reeds uitgestoten CO₂ alleen vastgelegd, waardoor het zijn effect op het klimaat verliest. Door de compenseren in duurzame energieprojecten in ontwikkelingslanden, investeert u actief in het beperken van de uitstoot en voorkomt u een stijgende temperatuur.

Er zijn vele aanbieders van klimaatcompensatie.. Er zijn ook verschillende kwaliteitsniveaus voor compensatie. Hoe groter de bijdrage van een project aan klimaatcompensatie en duurzame ontwikkeling in het algemeen, des te hoger is het kwaliteitsniveau. HIER accepteert 3 kwaliteitsnormen: goldstandard projecten, CDM en JI-projecten die vallen onder

het Kyoto klimaatverdrag en VER-projecten die onafhankelijk gecontroleerd en gecertificeerd zijn.

Klik hier voor meer informatie over aanbieders in Nederland:

<http://www.cdmgoldstandard.org/index.php>

http://www.wnf.nl/nl/wat_wnf_doet/thema_s/klimaat/wat_doet_het_wnf/klimaatcompensatie/gold_standard/index.cfm

Het plan van aanpak

De klimaatscan moet leiden tot een plan van aanpak om te komen tot een klimaatneutraal product. De stappen energie besparen, inkoop of opwekking van duurzame energie en compensatie neemt u op in het plan van aanpak.

Dit plan bevat maatregelen uit de scan waar uw bedrijf werkelijk mee aan de slag gaat. U maakt onderscheid tussen maatregelen voor de korte en lange termijn. De maatregelen voor de korte termijn hebben een terugverdientijd van maximaal vijf jaar. Verder geeft u aan of en hoe u duurzame energie gaat inkopen (groene stroom en groen gas). Daarnaast geeft u in het plan van aanpak aan op welke manier u de resterende CO₂-emissie gaat compenseren. In het plan van aanpak worden ook de kosten van de besparingsmaatregelen en de compensatie opgenomen. Ook kunt u aangeven welke marketingstrategie u eventueel zal toepassen en of er sprake is van een prijsstijging van uw klimaatneutrale product of dienst. Het plan van aanpak is een vertrouwelijk stuk. Er staan afspraken in over verantwoording en controle. Wanneer u zelf het plan van aanpak opstelt, kan een onafhankelijk adviesbureau een toets over de kwaliteit van het plan uitvoeren. De toets door een onafhankelijk adviesbureau kan een versterking zijn voor uw eigen plan van aanpak.

Besluit tot klimaatneutraal product

Het plan van aanpak maakt voor uw bedrijf inzichtelijk welke kosten er komen kijken bij het klimaatneutraal maken van een product. Aan de hand van deze informatie neemt u het besluit tot het wel of niet uitvoeren van het plan van aanpak en het introduceren van een klimaatneutraal product.

Het HIER-logo

Bij de start van de uitvoering van het plan van aanpak kunt u het HIER-logo aanvragen. Voor het verkrijgen van het HIER-logo moet de klimaatscan uitgevoerd zijn. Dit kunt u zelf doen of door een extern bureau laten uitvoeren (zie ook 'hoe maak ik mijn product of dienst klimaatneutraal'). Het Klimaatbureau geeft de HIER-logo's uit en zal het gebruik hiervan middels een contract met het bedrijf vastleggen. I

Beschrijving van de voortgang van HIER na 2009.

HIER is een sterk merk. HIER wordt gevoerd door een samenwerkingsverband van 38 goede doelen en partners. Tot eind 2009 zal HIER in het nieuws blijven met aansprekende acties, zoals het 'Klimaatstraatfeest' om het klimaatprobleem en allerlei oplossingen daarvoor onder de aandacht te brengen.

Tot eind 2009 kunt u voor het voeren van het HIER logo en voor samenwerking met de HIER-campagne terecht bij het Klimaatbureau in Utrecht. We verwachten dat het beeldmerk HIER ook na 2009 een sterk beeldmerk zal blijven.

Het streven is om het beeldmerk HIER na 2009 als een 'beschermd' beeldmerk te behouden. Dat kan gebeuren door een nieuw op te richten stichting of onder auspiciën van een bestaande organisatie. Uiteraard is het ook mogelijk dat het Klimaatbureau en de HIER

campagne ook na 2009 met volle kracht vooruit blijven gaan. In dat laatste geval verandert er niets. In de loop van 2009 wordt u uitgebreid over het vervolg geïnformeerd.

Wie moet ik bellen als ik een klimaatneutraal product op de markt wil brengen?

Vanaf 1 januari 2009 bepaalt het klimaatbureau (www.klimaatbureau.nl) of uw product in aanmerking komt om binnen de HIER campagne als klimaatneutraal op de markt gebracht te worden. De methode om te komen tot een klimaatneutraal product kunt u op deze site vinden. Adviesbureaus kunnen u met de inhoud verder helpen.

Na drie jaar de methode ontwikkeld en uitgedragen te hebben, denken de Provinciale Milieufederaties dat hun voorlopersrol is uitgespeeld. Er zijn ondertussen veel bedrijven die ervaring hebben met het maken van scans of het ontwikkelen van producten.

Hoe toont u aan dat u bedrijf, product of dienst klimaatneutraal is geweest in 2008?

Om een product of dienst klimaatneutraal te maken heeft u een klimaatscan en een plan van aanpak opgesteld of laten opstellen. Vanaf dat moment kunt u besluiten uw product of dienst klimaatneutraal te maken genoemd en het HIER logo te voeren. In het plan van aanpak staat beschreven welke energiebesparingsmaatregelen er door uw bedrijf worden genomen, op welke wijze u duurzame energie inkoop en natuurlijk de manier waarop u compensatie regelt en bij wie. Aan het einde van het jaar stelt u een rapportage op waarin de resultaten van het Plan van Aanpak worden weergegeven.

Controle over 2008

De controle over 2008 zal nog door de Milieufederaties worden uitgevoerd. Bedrijven die in 2008 een product onder het HIER logo hebben verkocht krijgen hierover in juni 2009 bericht. U wordt dan gevraagd uw acties en maatregelen te verantwoorden met een onafhankelijk goedgekeurde verklaring.

De controle

In de jaarrapportage, die u aanlevert ter controle, staat duidelijk welke maatregelen uit het plan van aanpak zijn uitgevoerd. Mocht u bepaalde maatregelen niet hebben uitgevoerd, dan vermeldt u in uw rapportage om welke maatregelen dit gaat en hoeveel CO₂ er extra is gecompenseerd. Ook staat er in op welke wijze de inkoop van energie is geregeld. Dit toont u aan door een kopie van uw energiecontract mee te sturen.

Uiteraard toont u ook aan hoeveel CO₂ u heeft gecompenseerd en via welke instantie dat is gebeurd. U dient daartoe een kopie van het contract met de compensatiegever bij te sluiten. U geeft in de rapportage ook u verbruiksgegevens op. Gas, elektra en aantal gereden kilometers worden vermeld.

Mocht u meer energie zijn gaan verbruiken of door een hogere productie of meer verkeer meer CO₂ uit te zijn gaan stoten, dan vermeldt u dit in uw rapportage. U vermeldt hoe u tot de nieuwe gegevens bent gekomen en u vermeldt uiteraard ook op welke manier u de extra CO₂ uitstoot heeft teruggebracht of gecompenseerd. Mocht het Klimaatbureau twijfels hebben over de door u verstrekte cijfers, dan kan het Klimaatbureau u om aanvullende gegevens vragen.

Tezamen geeft dit een goed beeld van de wijze waarop u invulling heeft gegeven aan uw klimaatneutrale product, dienst of onderneming.

De controle stapsgewijs:

- A. U verzamelt de volgende gegevens:

- Uw energierekening/ energiekosten.
 - Gegevens over uw vervoerskilometers. Uitgangspunt daarbij zijn de gegevens die daarover in het plan van aanpak zijn opgenomen.
 - Gegevens over het plan van aanpak en de maatregelen die erin staan genoemd.
 - De compensatie overeenkomst.
- B. U stuurt voor 1 juli 2009 de volgende gegevens op aan de Provinciale Milieufederaties (per adres van NMU, tav Saskia Kluit, emmlaan 41, 3581 HP te Utrecht):
- Een kopie van het ondertekende plan van aanpak.
 - Een kopie van uw energierekening, opgaaf van energiekosten. Uitgangspunt daarbij zijn de gegevens die daarover in het plan van aanpak zijn opgenomen.
 - Een overzicht over uw vervoerskilometers. Uitgangspunt daarbij zijn de gegevens die daarover in het plan van aanpak zijn opgenomen.
 - Een beschrijving van de maatregelen uit het plan van aanpak die u heeft getroffen.
 - Een beschrijving van de effecten van de uitgevoerde maatregelen op uw energiegebruik en CO₂ uitstoot.
 - Een beschrijving van de maatregelen uit het plan van aanpak die u **niet** heeft getroffen.
 - Als u bepaalde maatregelen niet heeft gedaan beschrijft u welke gevolgen dat heeft op uw CO₂ uitstoot en op welke wijze u de extra CO₂ uitstoot te lijf gaat (vervangende maatregel of compensatie).
 - Een bewijs van compensatie. Daarop moet staan voor hoeveel kilogram CO₂ u heeft compenseert in 2008.
- C. Bij voorkeur wordt een accountantsverklaring meegezonden waaruit blijkt dat de voorgenomen acties uit het plan van aanpak hebben plaatsgevonden.
- D. U ontvangt een brief van de Provinciale Milieufederaties waarin staat dat u over 2008 terecht de term Klimaatneutraal heeft gevoerd of waarin aanvullende informatie wordt gevraagd.

In sommige gevallen kunnen we beoordelen dat u onvoldoende heeft gedaan om het predicaat klimaatneutraal te verdienen. In die gevallen zullen we met u contact opnemen voor eventuele aanvullende maatregelen.

De controle is van wezenlijk belang voor het behoud van het HIER logo. Wanneer u niet aan de controle wilt of kunt voldoen dan loopt u het risico het HIER logo te verliezen.

Een overzicht van de meest gestelde vragen

Welke producten en diensten zijn al klimaatneutraal?

De bedrijven en organisaties die werken aan een klimaatneutraal product of dienst lopen heel erg uiteen. Verschillende bedrijven hebben hun klimaatneutrale producten al op de markt gebracht, anderen hebben het in overweging. Hier vindt u de bedrijven en de producten die al op de markt zijn:

[Gulpener `Bierbrouwerij](#), [Taxi Nuis](#), [De Kleinste Soepfabriek](#), [Kampeerterein de Boschplaatse](#), [P&P projects](#), [Absolute Music](#), [Rockgroep Normaal](#), [Holland Hotels](#), [Sapa Pole Products](#), [Heuga](#), [Klimaatneutraalgroep](#), [Green Seat](#), [NUON](#), [Vijf campings in Drenthe](#), [Vakantiekaart](#), [Antropia](#), [Daihatsu](#), [Taxi en meer](#), [Greenchoice](#), [Aarde-werk](#), [De Kleine Aarde Magazine](#), [XS4all](#), [Amsterdam-Dakar](#), [HydroHuisman](#), [Rozenkwekerij De Bierkreek](#), Neuteboom Red Beans, [Ben & Jerry's](#), [Riesjard Schropp fotografie](#), Agriport en de [Milieufederaties](#).

Voordelen voor uw bedrijf

Klimaatneutraal produceren heeft veel voordelen voor uw bedrijf. We hebben de pluspunten voor u op een rijtje gezet:

- Kostenbesparing; we zoeken actief naar mogelijkheden om energie te besparen en kiezen voor duurzame energie. Zeker bij hogere olieprijsen zal dit leiden tot kostenverlaging.
- Duurzame productie; u wordt onafhankelijk van schaarse energiebronnen en bent goed voorbereid op eventuele toekomstige overheidsmaatregelen op het gebied van klimaat.
- First to market; door nu bij deze nieuwe trend aan te haken, loopt uw bedrijf voorop en profiteert van een kennis- en commerciële voorsprong.
- (Free) Publicity; u profiteert van de gezamenlijke multimediale HIER-campagne (www.hier.nu), die veel gratis aandacht met zich meebrengt.
- Netwerk; samenwerking met collega-bedrijven en milieuorganisaties levert nieuwe ideeën en ervaringen op.
- Extra doelgroep; door de samenwerking met milieuorganisaties wordt ook hun achterban actief benaderd.
- (Verbeterd) Milieu-imago; milieuverantwoord ondernemen geeft uw bedrijf een positief aanzien en uitstekende kansen om een verkoopsucces te worden.

Contactgegevens van het Klimaatbureau

Het klimaatbureau verzorgt de coördinatie van HIER en de gezamenlijke communicatie. Het Klimaatbureau is gehuisvest in het kantoor van Stichting Natuur en Milieu.

Adresgegevens:
Hamburgerstaat 28A
3512 NS Utrecht
Fax: 030 2331311
Tel. 030 2348298

Bijlage 1: bedrijven die de klimaatscan en/of het plan van aanpak kunnen opstellen

Ecofys Netherlands B.V.
Postbus 8408
3503 RK Utrecht
Kanaalweg 16-G
3526 KL Utrecht
Tel. 030 280 83 00
Email info@ecofys.nl
Internet www.ecofys.nl